

IGAÜKS ON JÄTNUD OMA JÄLJE

Kui Ala-Rõugest sammuda mööda kiriku- ja kooliteed üles mäkke, silmame vasakut kätt Kaussjärve-poolisel niidul maantee ääres kasvavaid vanu paju-
sid. Neid oli ka teisel pool maanteed, kuid ajahammas ja tuuled-tormid on seal oma töö teinud. Keegi ei mõtle sellele, et need vanad puud on Rõuge kihelkonnakooli poiste istutatud 1846. a. Istutamist juhendas kooli juhataja Johann Banhard. Nüüd on pajud juba üle 140 aasta vanad.

Igal kevadel ja suvel külastavad Rõuget sajad matkajad ning turistid lähedalt ja kaugelt. Külastatakse tingimata ka kuulsat Ööbikuorgu. Ööbikuoruristiisaks on olnud koolijuhataja Adolf Assor, kes lasknud poistel kaunisse orgu rajada jalgteed, meisterdada istepinke, sildu ja treppe. Kõik see tunnistab tolleaegsete koolipoiste

ja õpetajate suurt ilu- ja loodusearmastust. Neid traditsioone jätkatakse Rõuge õpilaste poolt tänapäevalgi.

Minu mälestused Rõuge koolist algavad 1935. aastaga, kui asusin õppima I klassi. Siis olid õpetajateks G. Saar, A. Puudist ja V. Kuk, kes olid tublid pedagoogid ja hinnatud seltskonnategelased. A. Puudist juhatas laulukoori ja mängis rahvamajas näidendites.

Pärast rinde üleminekut 1944. a. oli koolimaja rüüstatud: polnud mööblit, kütet, akendel puudusid klaasid. Sel raskel ajal määrati kooli juhatajaks Aleksander Pettai, kes lühikese ajaga läbi raskuste organiseeris koolis õppetöö.

Asusin samas koolis noore õpetajana tööle 1946. a. sügisel. Meelde on jäänud tublid ja abivalmis vanemad kolleegid Alide Pettai, Helli Matteus

(Uusmaa), Leida Savala. Kollektiivi hingeks oli Alide Pettai, kes oskas suure pedagoogilise taktiga lahendada kõik küsimused, mis sel raskel ajal võisid tekkida kooli ja kodu, õpetajate ja laste, kooli ja ametimeeste vahel.

Nende aastate jooksul on Rõuge kooli õpilastest sirgunud töötajaid kõikidele elualadele — põllumehi, arste, majandusmehi ja tööstusjuhte. On tulnud õpetajaid igale kooliastmele — algkoolist kõrgkoolini välja. Rõuge koolis on saanud esmase hariduse ja kasvatuse kunstnik Tõnu Virve, luuletaja Ülle Kauksi, tele- ning raadiomehed vennad Ulo ja Toivo Tootsen, usuteadlane Toomas Paul ja paljud teised.

1935. a. alates on Rõuge koolis lühemat või pikemat aega õpetajana töötanud üle 110 õpetaja. Igaüks neist on jätnud oma kasvandikesse jälje — püüde teadmiste, ilu ja parema homse poole.

JULIUS PAJUMÄE,
Rõuge kooli vilistlane,
praegune õpetaja-pensionär